# המסעות על פי ה' – בהעלותך

**רש"י במדבר (פרשת בהעלותך) פרק ט פסוק טו**
המשכן לאהל העדת - המשכן העשוי להיות אהל ללוחות העדות:

**רמב"ן במדבר (פרשת בהעלותך) פרק ט פסוק יט**
(יט) וטעם ובהאריך הענן - לומר כי אם יאריך הענן על המשכן ימים רבים, והמקום ההוא איננו טוב בעיניהם והיו חפצים ומתאוים מאד לנסוע מן המקום, אעפ"כ לא יעברו על רצון השם. וזה טעם ושמרו בני ישראל את משמרת ה' ולא יסעו - כי מיראת השם ומשמרם משמרת מצותו לא יסעו. וכן אם יהיה הענן ימים מספר כשנים או שלשה ימים, והיו העם יגעים מאד וענה בדרך כחם, יעשו רצון השם ללכת אחרי הענן:

וסיפר עוד (פסוק כא), כי יש שלא יעמדו רק לילה אחד ויסעו בבקר אף על פי שהוא טורח גדול להם. ולפעמים יעמוד הענן יומם ולילה, כי הלכו כל הלילה ובאו במקום ההוא בבקר וינוח הענן שם כל היום ההוא וכל הלילה ונעלה בבקר השני ונסעו, והוא טורח גדול מן הראשון, כי היו העם סבורים שיעמדו שם ופרקו העגלות והניחו משאם כמנהג הבאים מן הדרך ובהעלות הענן יחזרו לטעון ולא יוכלו לעשות להם תקון לדרך. או יומים (פסוק כב), ויסעו בלילה. ויתכן שאירע להם במסעות שעשו כמסופר בכאן ולא בענין אחר, כי עמד הענן מערב ועד בקר ויומם ולילה ויומים וחדש ושנה, ולכך הזכיר הכתוב אלו השעורין בפרטן. ועמד שנים רבות כאשר הזכיר תחילה, כגון בקדש שאמר (דברים א מו) ותשבו בקדש ימים רבים כימים אשר ישבתם:

**רש"ר הירש במדבר (פרשת בהעלותך) פרק ט פסוק טז**
הענן היה שבט הרועה, שרועה ישראל גילה בו לצאן מרעיתו היכן ומתי יחנו, מתי ולאן יסעו. וכמתואר כאן, לא היה אפשר לחזות מראש את רצונה ואת כוונתה של הנהגה זו. עיתים חנייה ממושכת, עיתים חנייה של ימים ספורים בלבד; עיתים חנייה של לילה אחד, של יום ולילה, של יומיים, חודש או שנה. וכמבואר על ידי רמב"ן, לא היה כל סימן שיודיע מראש את משך זמן החנייה, ולפיכך כל אימת שהענן נתן סימן לחנייה, היה עליהם לעשות את כל ההכנות לחנייה ממושכת - על מנת כן שאולי יהיה עליהם לפרק את הכל כעבור שעות אחדות כדי ללכת אחרי הענן. הנה זו תורת המסע במדבר, שלמדנו ממנה לדורות עולם היאך ללכת אחרי ה' באמונה ובמסירות. למדנו ממנה לקבל את הנהגת ה', אפילו איננה מובנת לנו: עיתים הוא מורה לנו לעזוב את מה שהתחלנו לאהוב זה עתה, ועיתים הוא מטיל עלינו להחזיק מעמד במצב בלתי רצוי; ואף על פי כן נקבל ונקיים בשמחה את כל מה שהוא מצווה עלינו, שכן בהיותנו תחת שבט הנהגתו נחוש באושר תמיד, ועצם נאמנותנו וציותנו לה' הוא שיעניק לנו אושר. ותמיד נהיה מוכנים להשליך את יהבנו על ה', נלך אחריו למטרות לא ידועות ובדרכים לא מובנות, נייחל ונצפה לו בסבלנות או נלך אחריו באומץ - הכל על פי הוראת הנהגתו.

אולם אם נעיין עוד בתרגילים - מבחנים אלה, שה' חינך בהם את עמו לדורות עולם, הרי נראה שלא המאמצים של מסעות ארוכים, אלא בעיקר ההמתנה הסבלנית בחנייה ממושכת היא המובלטת כאן כניסיון לעם. אין הכתוב אומר דבר על משך זמן המסעות, אך הוא מזכיר פעמים אחדות את ההמתנה בשהייה ממושכת. מיד בפסוק יז הרי הוא אומר: ואחרי כן יסעו וגו' - הם נסעו רק אחרי שנעלה הענן, ולא קודם לכן. ובפסוק יח - אחרי שכבר נאמר: על - פי ה' יסעו וגו' ועל - פי ה' יחנו - הרי הוא אומר שנית: כל - ימי אשר ישכן הענן וגו' יחנו. וכן, בסופו של דבר, בפסוק יט: העובדה, ש"לא יסעו" - אפילו ישכון שם הענן ימים רבים - היא הקרויה שמירת משמרת ה', והיא ההוכחה ששמעו

בקולו. נראה אפוא, שהכתוב מדגיש בעיקר את הסבלנות של המתנה וציפייה ממושכת. דבר זה מובן אם נזכור את המדבר הגדול והנורא, שלא הסביר פנים לעוברים בדרכיו, ונזכור בייחוד שהעם ידע יפה שמחוז חפצו לא היה במדבר אלא מחוצה לו, וכל שהייה באחד ממקומות המדבר רק הרחיקה אותו ממחוז חפצו המובטח; והדברים אמורים בייחוד בתקופה שעדיין לא נגזר עליהם להיות נודדים ארבעים שנה. בתרגילים אלה קנו את מידת הכניעה השקטה והסבלנות המצפה באמונה שעתידים הם להיות זקוקים לה בנדודיהם ב"מדבר העמים" (יחזקאל כ, לה) במשך מאות רבות של שנות גלות, ועליה אמר הנביא: "אם יתמהמה חכה - לו" (חבקוק ב, ג).